

Cornelius Müller,

Om

Vandhønen.

T A B. X I I.

Suglen, som jeg her saa kortelig vil beskri-
ve, er fangen paa Smølen, og kaldes
her en Vandhøne. Hvilket Navn den
maaskee kan have faaet af sin Naturs Bes-
kaffenhed, da den haver sit Tilhold paa
sumpige Steder og i Moser, hvor der vover
Søe-Blomster (a), over hvilke den siges at
fare afsted, flagrende med Vingerne, saa at
den synes for den, som seer derpaa, som den
skulle løbe over Blomstrene og Bandet.
Den er af Størrelse, som en Alger-Rixe (b),
med hvilken den og haver stor Lighed, hvore-
for den og regnes til et Slægt med samme (c).

Men

- (a) Kleins Prodr. Av. Verf. Germ. D. H. Been.
Leipzig & Lubec. 1760. p. 191. Schwartz-
zer Wasser-Träter, Wasser-Läufer ic.
- (b) Rallus Crex. Lin. Syst. Nat. Gen. 83.
- (c) Rallus aquaticus Lin. Syst. N. gen. 83.
Spec. 2. Halle, som haver sin Beskrivelse af
Lin.

Men herom skal siden handles mere. Den haver overalt en sort Farve til Grund. Hovedet lige fra Over-Nebbet af, Halsen, Ryggen med Bingerne indtil Slag = Fierene af første Leed (hvilke ere bruun = sorte ti i Tallet) og Stierten til det yderste ere med langagtige sorte og mørke = bruune Spætter, tegnede, hvilke fra Hovedet ned over Halsen ere i en Slags Orden mindre og tettere end paa Ryggen, hvor de efter som Fierene tager til, bliver længere og større, jo nærmere de støder til Stierten. Stierten, som er spids, ganske kort, myg og tyk, bestaaer af tolv Fiere, hvoraf de tvende mellemste ere de længste, Resten tager siden af paa begge Sider. Paa begge Sider under de yderste Fiere i Stierten sees tvende noget brede korte hvide Streger, hver Streg bestaaende af sex paa hinanden liggende Fiere, forstaae, naar Stierten ligger sammen i sin naturlige Orden, hvilke have en Tver = Streg i Enden af en Bleg = Rust = Farve. Disse tvende Streger støder sammen imod Enden af Stierten, hvor de og bliver spidsagtige. Enden af Bugen viser radviis tversover, nu en Streg af en bleg Rust = Farve saa breed

Y 3

som

Lin. S. N. den Leipz. Edition pag. 25. Kalder den Ortygometra alis fulcis. it. den granen Wiessen Knarrer mit rothen Unter = Schnabel vid. pag. 493. — gen. 540.

som en Seilgarnstraad, nu en lidt bredere sort, nu igien en hvid smalere, atter igien een af den første Rust-Farve. Af hvilke Farver de smaa Fiere under Bingerne haver bekommet nogle Rader sorte, andre hvide til Skifres. Brystet og Halsen fra Kinderne af med et Stykke af Bugen viser en Afke-graa Farve, der yderst i Tippen af Fierene, støder paa en bleg Rust-Farve. Hvor Fierene begynder under Under-Nebbet, sees en liden kort lysere Streg-Farve, mestendeels hvid-graa at see til. Laarene ere temmelig lange, bedekkes indtil lidet oven for Knæene med Duun af samme Farve, som den Brystet og Halsen viser, allene Bunden er ikke saa mørk eller sort. Skindbenene ere maadelig lange, smale, stødende paa en lys-bruun Farve, ligesom og den Tærne haver. Den haver trede Fremtær og een Bag-Laae. Den inderste, som af de trede fremmerste er den korteste, haver tvende lange, den mellemste, som den længste, trede, den yderste fire Leeder. Halsen er lang og smal, Hovedet langagtigt, Dinene smaa med sorte Diensteene, og bruunagtige Dien-Laae. Nebbet er temmelig lige, uden synderlig Krumming imod Enden, noget længere end Hovedet; Af en temmelig mørk Farve oven paa, der paa Siden bliver lysere. Under-Nebbet støder paa en rødguul Farve. Tun-
gen

gen er lang og spidsig, hvilket bedre af hos følgende Tegning kan sees og sluttes.

Ellers er dens Fiere bløde som Silke, hvilket jeg ikke skal kunde sige, om det haver givet Aldrovandus Anledning til at kalde den Serica (a) (om ellers bemeldte Autor mener Denne Fugl dermed) hvilket den berømte Klein formodentlig slutter sig til, som det synes (b).

Denne haver, som jeg og før sagde, stor Lighed med Alger = Rixen. Begge ere af een Størrelse. Begge ere Trek = Fugle, som her ikke overvintre. Begges Unger ere mørkere end de selv af Farve. Begge ere lige i Udseende i at forstikke og giemne sig bort

N 4

i Græs

- (a) Aldrov. Ornith. pag. 182. gallinula f. gallinago Serica Aldr. Cap. L. Tab. 18. fig. 6. hvor Nebbet er noget vel frumt. Ej. gallinula Chloropus major libr. 20. Cap. 33. Tab. 17. fig. 1. pag. 177. og Chloropus altera l. c. Cap. 34. fig. 2. ej. Tab. haver et vel kort Neb og grønne Fodder, hvilket ikke vel kan siges om Vandhønen.
- (b) Kl. Prodrom. Av. Verf. Germ. D. H. Becc i Jena, Leipzig og Lübeck 1760. pag. 191. Han holder den for gallinula Chloropus major & Chl. Alt. Aldr. maastee ogsaa Aldr. Serica.

i Græsset. Dog skilles Vandhønen fra Ager = Rixen først ved sin særskilte Lyd.

(2.) Opholder den første sig ikke i Ageren og tørre Enge, og gjør sit Rede der, som den sidste, men heller, som meldt er, i Moser og Krat, hvor der er sumpigt.

(3.) Er Ager = Rixen lysere af Farve, og har heller ikke saa megen Forandring af Farve som denne.

(4.) Er Vandhønnens Neb længere, smalere og soagere, Fødderne (tibiæ) noget tyndere end Ager = Rixens.

(5.) Kommer Ager = Rixen før om Foraaret til os, og reiser igien og før af om Høsten, er og desuden i større Overflodighed her, end Vandhønen, i sær her i Tronhiems Stift, hvor den er meget rar, hvilket og er Aarsagen til, at jeg denne Gang ikke kan give udførligere Efterretning derom.

Rallus aquaticus

J. F. Schweizer: del.